

Un orador i dos retrats

Té raó Narcís Comadira quan diu que la pintura de l'Enric Marquès del període 1960-70, directament implicada en la vida política, «no és, ni de bon tros, la de més qualitat pictòrica o artística». Però retrobar-la ara, a la gran exposició antològica oberta a l'Institut vell, permet de constatar l'extraordinària eficàcia crítica, satírica i sarcàstica d'aquesta producció plàsticament eixuta.

Podem il·lustrar l'afirmació amb un exemple revelador: el de l'obra *Orador*, de 1969, que pertany a la sèrie *Speakers*, inspirada, com és obvi, en la fotografia que publiquem, presa al Teatre Municipal el 27 de març de 1969, mentre pronunciava el pregó de Setmana Santa el jerarca del Movimiento Carlos Pinilla Touriño, que de 1934 a 1936 havia exercit d'advocat de l'Estat a Girona.

En el seu inefable discurs, aquell prohoms del règim franquista va deixar anar a dojo frases com aquestes: «*El paso del tiempo no ha borrado de mi alma el recuerdo ni de mi corazón el afecto que desde que os conocí os guardo de por vida. (...) Aquí, en esta inmortal ciudad, con fervor de novicio, velé mis primeras armas profesionales. (...) Mis entusiastas intentos por conocer la lengua catalana (...), las mañanas domingueras de las Ramblas con su concurso (sic) de sardanas (...). Entonces pude percibir con la "terra catalana", con su garra poderosa, retiene y reclama a sus hijos y les hace celosos custodios de su tesoro espiritual, de su lengua, cultura, costumbres y tradiciones. Percibí también que el catalán, debajo de la áspera corteza de su adustez, esconde con pudor un espíritu delicado, ultrasensible; un alma tierna y entrañable, sentimental...*».

Però, uns anys més tard, el senyor Pinilla va publicar un llibre de memòries titulat *Como el vuelo de un pájaro* i, deslliurat de tot compromís, hi va deixar constància del seu veritable record de Girona: «*La vida de relación era muy limitada. (...) El entretenimiento y diversión de los jóvenes era pasear por las Ramblas. Pronto me di cuenta de que para un "castellano", como llamaban despectivamente a los no catalanes, la vida resultaba incómoda, nada agradable. Nadie hablaba castellano. El idioma se convertía así en una barrera difícilmente superable. Se palpaba en torno nuestro un ambiente reticente y a veces hostil. Gerona era el foco más vivo del separatismo (...). Había gestionado en varias ocasiones mi traslado a cualquier otro destino (...) Conocí la experiencia de vivir solo, rodeado de gentes de carácter, costumbre y psicología muy distinta de la mía. No encontré en los hombres de aquella tierra un amigo en el sentido riguroso de la palabra*».

Sembla com si l'Enric Marquès, en executar la seva obra, hagués endevinat l'ambigüitat del personatge, la realitat que s'amagava sota les aparences. Els fets li van donar la raó, i la seva pintura va esdevenir un retrat més autèntic que la fotografia.

Pregó
de la Setmana Santa
de 1969.

"Orador",
d'Enric Marquès,
1969.

NARCÍS-JORDI ARAGÓ